

10. D-Day: 6 juni 1944

Door Jan Kuijpers

6 juni 1944: D-Day. Twee dagen daarvoor was ik zes jaar geworden. Op die dag vond de landing plaats van een gigantische troepenmacht in Normandië. Europa moest bevrijd worden. Zo snel mogelijk. En het ging snel. In september waren ze de Nederlands – Belgische grens al gepasseerd. Uit verhalen die mijn vader na de oorlog tegen

ons vertelde, werd de landing met ingehouden vreugde door de Oirschotse bevolking onthaald. Eindelijk. De blijheid heerste. Maar men was toch erg voorzichtig om daar op vreugdevolle wijze uiting aan te geven. Want de “Mof” werd steeds meedogenlozer. Onder normale omstandigheden was het toen al niet meer zo bijzonder dat de bezetter waardevolle spulletjes zonder meer afpakte, zoals radio’s, fietsen en motoren. Maar met die snelle opmars radicaliseerde de mof steeds meer en werd het steeds beangstigender. Er was bijna niets meer te koop en ondanks dat wij een textielzaak hadden, waren de schappen behoorlijk leeg. Honger hebben wij niet gehad. En dat beetje textiel dat wij nog in de zaak hadden werd hoofdzakelijk geruild tegen voedsel.

Razzia’s

Twee dagen later, op 8 juni, werd ik om vijf uur wakker van een hoop herrie en zag ik verschillende Duitse vrachtauto’s op de markt. Daaruit sprongen Duitse soldaten. En met z’n tweeën gingen ze langs de deuren. Razzia’s. Ik holde naar de slaapkamer van mijn vader en vertelde het hem. Hij trok vlug wat kleren aan en ging naar beneden in de winkel. Daar was een schuilplaats tussen een muur en een stelling waar allerlei goederen op lagen. Daar kon net een persoon tussen staan zonder gezien te worden. Ik moest in het bed van mijn vader gaan liggen en mijn bedje werd razendsnel door mijn moeder opgemaakt. Er werd gebeld. Er stonden twee Duitse soldaten voor de deur. Zij wilden mijn vader meenemen. ‘Hij is gisteravond naar Eindhoven gegaan en niet teruggekomen’, zei mijn moeder. Dat geloofden die soldaten niet. De taal maar ook de houding van die soldaten werden steeds dreigender. En ze gingen verder zoeken.

Met getrokken pistool

Toen ze weer terug in de winkel waren trok een van de soldaten zijn pistool en bedreigde mijn moeder. Toen zakte die andere soldaat door z'n knieën, haalde een reep chocolade uit zijn bovenzak en hield dat voor mijn neus met de vraag: "Waar is je vader?". Mijn moeder stond doodsangsten uit. Mijn vader stond amper drie meter verder achter de stellage en dat wist ik. Braaf zei ik dat hij in Eindhoven was en de soldaten verdwenen.

Dit persoonlijke gebeuren vond plaats op de dag, die in het boek 'Een dorp in de oorlog' beschreven wordt als de Zeelandrazzia. Dit boek is samengesteld door Frans Beks en Piet Machielsen en gaat over de Tweede Wereldoorlog in Oirschot. Hier enkele citaten uit dit boek.

Op zaterdag 13 mei moest burgemeester Steger van de Duitsers bekendmaken, dat tegen hoog loon arbeidskrachten werden gevraagd voor werk aan de kust in Zeeland. Aanmelden op het gemeentehuis. Niemand meldde zich. Drie weken later, in de avond van 7 juni, kreeg de burgemeester een telefoontje uit Eindhoven, waarin een aannemer waarschuwde dat er die nacht een razzia zou worden gehouden. Steger verliet daarop zijn woning en ging bij mensen in Hedel slapen. Om half vijf naderden twee Duitse vrachtauto's uit Best de markt.

Den Heuvel in Oirschot met het pand van de HAVRO

De Duitsers werden op de markt begroet door de in Eindhoven wonende directeur van de Havro-meubelfabriek, die op Den Heuvel in Oirschot was gevestigd. De man was lid van de SS en hij was in gezelschap van de NSB-dominee Juurd van der Molen uit St. Oedenrode. Onder aanvoering van WA-man Driessen (zie verklaring van WAmannen hierna) werden ruim 30 personen van hun bed gelicht. Frans van Emst, een groots verzetsman uit Oirschot, woonde in de Koestraat en werd ook van zijn bed gelicht. Hij wist Driessen te overtuigen dat hij op het vliegveld werkte en daar niet gemist kon worden en verzocht om vrijstelling, die hij kreeg. Driessen vroeg ook om het adres van Jan Erven. Dat werd door Van Emst gegeven. Toen Driessen echter de deur uit was, belde hij vlug Jan Erven met de mededeling dat ze hem kwamen halen. Jan kon zich nog net op tijd in een onzichtbare kast wringen en ontsprong daarmee de dans.

Opstellen voor De Zwaan op de markt

Alle mannen moesten zich opstellen voor café De Zwaan op de markt. De persoonsbewijzen werden in beslag genomen. En er werd gecontroleerd of het aantal persoonsbewijzen klopte met het aantal mannen. Gemeentesecretaris Van Helvoort en zuster Mol probeerden nog mensen vrij te pleiten. Echter zonder succes. De mannen werden in vrachtauto's geladen en naar Eindhoven gebracht. In Eindhoven aangekomen

schalde er marsmuziek, hingen er spandoeken en Pullens de NSB-burgemeester hield een “opwekkende” welkomstrede. Plotseling kwamen er toen Engelse Jagers laag overvliegen en in de toen ontstane verwarring ontsnapten er vier. Nog drie anderen werden om verschillende redenen vrijgelaten. De rest ging met de trein naar Vlissingen en van daar te voet naar Dishoek.

Dishoek in Zeeland

Daar werden ze in barakken ondergebracht. Ze sliepen in stapelbedden van drie hoog en met 150 man in één barak. Het eten bestond uit

aardappelen, kuchen, margarine en jam. Hun werkzaamheden bestond uit het aanbrengen van rijsbedden, waartussen explosieven moesten worden aangebracht. Ook moesten er palen in de grond worden gedreven, waaraan mijnen werden bevestigd. Ieder kreeg een stuk strand toegewezen waarop ze moesten gaan werken en die stukken strand kregen de heroïsche namen van Tannhäuser, Faust, Zauberflöte. Hun werkzaamheden werden echter regelmatig door laag vliegende Engelse vliegtuigen gefotografeerd.

Naar huis

Na twee dagen deze werkzaamheden te hebben verricht mocht iedereen naar huis. Dit keer echter moest de treinreis wel uit eigen zak worden betaald. De reden waarom ze na twee dagen naar huis mochten, is altijd onduidelijk gebleven. Jan Mercx, die ook opgepakt was, had veel geld bij zich. En kocht de

treinkaartjes. Later kreeg hij het voorgesloten bedrag van fl. 33,56 van de gemeente terug. Twee weken daarna volgde opnieuw een oproep en verscheen er weer niemand. Het geduld van de Duitser was helemaal op. Op 6 juli moesten zeventien burgemeesters uit de regio bij de Rijkscommissaris in Vught verschijnen. Negen gingen er. Acht werden gearresteerd en werden naar Duitsland afgevoerd. Steger als enige mocht naar huis. Hij vertelde het verzet dat hij vijf dagen had gekregen om mensen voor Zeeland aan te wijzen. Hij dook onmiddellijk onder en ging naar Esbeek. Toch ging zijn salaris normaal door. Hij was dus niet door de Duitser ontslagen. Zeer vermoedelijk was hij met betaald verlof gestuurd. Na de bevrijding werd hij ruim zestien maanden geschorst wegens “een slappe houding” zoals het toen werd uitgedrukt.

Poster van Koningin Wilhelmina voor het raam

Op mijn slaapkamer op de bovenste verdieping lag een poster van koningin Wilhelmina van vóór de oorlog. Het hebben van foto's van het koninklijk huis, de Nederlandse vlag en het zingen van het Wilhelmus was ten strengste verboden. Ik zat op mijn kamer en

hoorde lawaai buiten. Toen ik keek zag ik een paar Duitse vrachtauto's. Een van die wagens wilde maar niet starten en ze probeerden steeds met zo'n slinger aan de voorkant de motor aan het pruttelen te krijgen. Bovendien sjouwden ze met jerrycans benzine. Ik zat ernaar te kijken en in mijn overmoed als klein jongetje dacht ik: 'Ik zal jullie eens wat laten zien' en plakte de poster van de koningin tegen het raam. Gelukkig kwam mijn vader net naar boven en woedend scheurde hij in één beweging die poster van het raam en kreeg ik vreselijk op mijn donder. Deze uitdaging van mij zou wel eens fataal kunnen zijn, want als de Duitsers beneden dat zouden zien, zouden ze wel eens kunnen gaan schieten. Als 6-jarig jongetje begon ik toen pas goed te begrijpen wat oorlog betekent.

WA-mannen ofwel Zwarthemden

De NSB is de Nationaal Socialistische Beweging. Het is de enige partij in Nederland die de kant van de Nazi's kiest. De NSB heeft eigen soldaten: de weerafdeling (WA). Ze zien er met hun zwarte uniformen dreigend uit. Ze worden ook zwarthemden genoemd.

Bescherming en Orde

De WA is in 1932 opgericht om NSB-colporteurs te beschermen. Colporteurs zijn straatkrantverkopers. Deze colporteurs verkopen op straat de NSB-krant 'Volk en Vaderland'. Ook houden de WA-mannen de orde bij de NSB-bijeenkomsten.

Uit dat Pak!!

In 1933 verbiedt de Nederlandse regering het dragen van een uniform. In 1935 dreigt er een totaalverbod voor eigen legertjes. Daarom heft de NSB de WA op.

Blij met de Duitse inval.

De Duitse inval in 1940 is voor de NSB en de WA een soort bevrijding. De democratie wordt afgeschaft. Maar welke partij mag blijven? Juist de NSB. De WA's mogen weer trots marcheren met hun grote zwarte petten en hun glimmende laarzen

